

ЧЕРНОМОРСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО - ОБЕКТ НА НАУЧНИ ДИСКУСИИ

В конферентната зала на хотел "Лагуна Гарден" в курортен комплекс "Албена" от 26 до 28 септември 2006 г. се проведе четвъртата международна научна конференция на тема "Проблеми и перспективи на развитието на сътрудничеството между страните от Югоизточна Европа в рамките на Организацията за Черноморско икономическо сътрудничество". Организатори на научния форум бяха Стопанска Академия "Д. А. Ценов" – Свищов, Таганрогската междурайонна търговско-промишлена палата (Русия) и катедра "Международна икономика" на Донецкия национален университет (Украйна) съвместно с Донецката търговско-промишлена палата, под патронажа на Деловия съвет на Организацията за Черноморско икономическо сътрудничество и вицепрезидента на Република България г-н Ангел Марин.

Цел на конференцията, превърнала се в традиционно научно мероприятие, е да даде своя принос за активизирането на процеса на интеграция между страните от региона чрез привличане на преки чуждестранни инвестиции и развитие на търговско-икономическите връзки в рамките на Организацията за Черноморско икономическо сътрудничество (ОЧИС). От тази гледна точка работата на конференцията беше посветена на проблеми, засягащи развитието на икономическото сътрудничество, създаването на общоевропейско икономическо пространство, осигуряването на висока степен на интеграция на страните-членки на ОЧИС в световната икономика, разширяването на техния взаимен обмен на стоки и услуги, формирането на благоприятни условия за сътрудничество чрез елиминиране на съществуващите в момента бариери, като едновременно с това не се възпрепятстват поетите ангажименти към трети страни или икономически блокове и групировки.

В работата на конференцията взеха участие над 150 участници от България, Украйна, Русия, Гърция, Турция, Латвия, Молдова и Беларусия. Изнесени бяха 52 научни доклада, в хода на чието обсъждане активно участие взеха по-голямата част от присъстващите на това внушително научно събитие.

Деловата работа на конференцията беше открита от ректора на СА "Д. А. Ценов" – Свищов *доц. д-р Нено Павлов*. Приветствайки участниците в конференцията, той отбеляза нейното значение, като акцентира върху актуалността на разискваните проблеми и на ролята на учените, вкл. и на конференцията, за успешно развитие на интеграционните процеси в рамките на ОЧИС и впоследствие в икономическото пространство на ЕС.

Съдържателно слово пред присъстващите в конферентната зала произнесе и вицепрезидентът на Република България *г-н Ангел Марин*. Той говори за приоритетите на страната при присъединяването към ЕС и за

ролята на ОЧИС в този процес, като приветства инициативата на организаторите вече четвърти път да дискутират по особено важни за страната и за Черноморския регион проблеми. В същия дух бяха приветствените думи на ръководителя на катедра "Международна икономика" при Донецкия държавен университет *проф. д-р ик. н. Ю. В. Макогон* и на президента на Таганрогската междурайонна търговско-промишлена палата *г-н Р. А. Амерханов*.

Първият пленарен доклад на тема *"Нови предизвикателства на съвременната интеграция в евроазиатското пространство"* беше представен от проф. д-р ик. н. Ю. В. Макогон. Според него ключова роля на Черноморското икономическо сътрудничество трябва да се отреди на икономическия сектор, като първостепенна задача трябва да бъде изграждането на единни и взаимосвързани транспортни, комуникационни и енергетични системи, които ще динамизират сътрудничеството в сферата на промишленото развитие, търговията, туризма и екологията, както и ще ускорят интеграционните процеси в региона. В своя доклад проф. Макогон подробно анализира търговско-икономическите взаимоотношения и проблемите между страните-членки на ОЧИС, ГУАМ (Грузия, Украйна, Азербайджан, Молдова) и ОНД, както и обоснова с подробни аргументи необходимостта от включването на страните от Черноморския регион в Единното икономическо пространство.

Вторият представен пленарен доклад на тема *"Организацията за Черноморско икономическо сътрудничество: предизвикателства и възможности"* е колективно изследване на *проф. д-р ик. н. Ат. Дамянов, гл. ас. д-р Г. Захариева и гл. ас. К. Саркисян*. Авторите споделят идеята, че със създаването на ОЧИС се цели сближаване на държавите-участнички, за да се стимулира тяхното икономическо развитие на регионално равнище, да се преодолеят бариерите, стоящи пред тях, и да се подпомогне интегрирането им в единното световно икономическо пространство. За да изпълни тази си основна роля, ОЧИС концентрира своите усилия в следните три направления:

- подобряване на инфраструктурата в региона;
- развитие на икономическото сътрудничество с акцент върху търговските отношения;
- подобряване на икономическото сътрудничество в областта на инвестициите.

На базата на подробен анализ (в т.ч. и на SWOT-анализ) на основните икономически, демографски и социални показатели на страните-членки на ОЧИС авторите стигат до заключението, че все още функционирането на организацията не е достигнало желаната степен на реалното икономическо сътрудничество.

За по-делово протичане на конференцията представянето на докладите беше разпределено в две секции.

Обект на представените доклади в *първа секция* бяха проблеми, свързани с: глобализацията и регионализацията на съвременните национални икономики (проф. Е. В. Булатова, доц. И. Н. Майорова, доц. Й. Василев, доц. И. В. Хаджинов, доц. Н. Янков, доц. А. В. Лях, доц. И. В. Трусевич, Д. С. Кадермеева и др.); интеграционните процеси в рамките на ОЧИС (проф. М. Г. Никитина, проф. О. Б. Чернега, доц. Л. М. Волощенко, доц. Н. С. Орлова, доц. Н. Янков, доц. Н. М. Пирец, Г. В. Дугинец и др.); екологичната безопасност и съвместното използване на Черноморския басейн (С. Суйков, О. Луцик, Л. Плющакова, А. Бондаренко, И. Третьякова, М. Стоянова, И. Владев и др.); икономическата и енергетичната безопасност (проф. Л. И. Дмитриченко, проф. Л. В. Кривенко, доц. Л. М. Самосъонок, С. Ю. Федчун, доц. Е. С. Шилец и др.); човешкият потенциал в условията на глобализация (проф. Е. В. Мартякова, доц. М. Бакърджиева, В. В. Мурашко и др.) и др.

Темите на докладите във *втора секция* бяха посветени на: развитието на районите (проф. М. Шенфелде, доц. Л. А. Сиволап, доц. Е. А. Пашко, доц. Л. А. Яремко, О. Н. Анисимова, Ю. В. Татарникова и др.); иновационната и инвестиционната политика (проф. Ю. В. Орловска, доц. Т. В. Орехова, доц. Т. Тодоров, доц. М. Гамов, доц. М. М. Ситников, доц. Н. С. Орлова и др.); функционирането на свободните икономически зони и на териториите с приоритетно значение (Р. А. Амерханов, Г. Д. Чижиков, Г. В. Семенихин и др.); пазарната инфраструктура в страните от ОЧИС (проф. С. Охрименко, доц. В. С. Ляшенко, Д. С. Кедрмеева и др.); трансграничното сътрудничество в рамките на ОЧИС (проф. С. Писаренко, доц. М. Андреева, доц. М. Божинова, доц. Ст. Стефанов, доц. П. Горанова, Ю. М. Коломиец, Ю. С. Соцкая и др.); изследването на външноикономическите връзки между страните-членки на ОЧИС (доц. Т. С. Медведкин, В. М. Гузун, Л. Г. Капранова и др.), проблемите на финансово-счетоводната дейност (проф. П. Тостоган, проф. В. Христиановски, проф. А. Недерица, доц. А. Попович, О. И. Гапонюк, М. А. Корума, А. Длигач и др.) и др.

Като резултат от разискванията по изнесените доклади бяха дефинирани *две главни стратегически задачи*, по които трябва да бъде насочена бъдещата дейност на ОЧИС:

1. Засилване на взаимовръзките в развитието на регионалното сътрудничество и на процеса на общоевропейска интеграция, като едновременно с това се започнат политически и икономически проговори със структурите на ЕС за разработка и осъществяване на съвместни проекти в областта на транспортната инфраструктура, енергетиката, опазването на околната среда, борбата с организираната престъпност и др.

2. Повишаване ролята на ОЧИС за съдействие в процесите на икономическа трансформация, осъществявани в страните с преходна икономика, като се инициират контакти с международните финансови институции и на първо място, с Международната банка за реконструкция и развитие, за да се

ускорят процесите на структурните реформи и да се интензифицират взаимните икономически отношения.

Решаването на тези задачи предполага огромна по обем и тематика работа, свързана със сключването на редица нови международни споразумения, създаването на нови международни структури и институции, изграждането на хармонизирана институционална, транспортна, производствена и социално-битова инфраструктурна мрежа, активна политическа и дипломатическа дейност, изграждане на зона за свободна търговия, мобилизиране и ефективно използване на местните ресурси, с които разполага ОЧИС, и т.н.

Основните изводи, формулирани след обсъждането на изнесените доклади и като резултат от осъществените дискусии, се изразяват в следното:

1. Главна цел на функционирането на ОЧИС е постигането на дълготраен мир, стабилност и просперитет в сферата на икономическото сътрудничество на базата на интензивни междудържавни връзки и взаимодействие с международните и регионални системи.

2. Според относителния дял в световната икономика ОЧИС е най-големият регион в Източна Европа, чието създаване е насочено единствено към подобряване на икономическите и интеграционните процеси и на търговско-икономическите отношения между страните-членки, като се изграждат единни, взаимосвързани комуникационни и енергетични системи, чието предназначение е да се разшири сътрудничеството в сферата на промишлеността, търговията, туризма, екологията, използването на ресурсите, културата и т.н.

3. Решаващо условие за бъдещото развитие на ОЧИС е оптималното координиране на нейната дейност с процесите на европейската интеграция, което на свой ред предполага двустранен диалог с ЕС и неговите институции.

4. Основните направления в бъдещата дейност на ОЧИС трябва да бъдат насочени преди всичко към: развитие на регионалната търговия и инвестиционния процес; по-тясно сътрудничество в сферата на транспорта, енергетиката, туризма и опазването на околната среда; интензивно взаимодействие с другите регионални и международни организации; гарантиране на стабилността и безопасността на региона.

5. Необходимо е да започне осъществяването на практически мероприятия в рамките на ОЧИС, т.е. да се премине от консултации към разработка и реализиране на конкретни проекти в различни сфери – изграждане на нови инфраструктурни обекти, създаване на зона за свободна търговия, хармонизиране на законодателството и митническите режими и т.н.

Доц. д-р Тодор Тодоров